

ILMASTOPOLITIIKAN OIKEUDENMUKAISUUS HARVAAN ASUTULLA MAASEUDULLA

Saga Valtonen, sagavalt@gmail.com

Pro Gradu -tutkielma

Tampereen yliopisto (2023)

Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuus harvaan asutulla maaseudulla

1. Miten ilmastonmuutos ja oikeudenmukaisuus liittyvät toisiinsa?
2. Havainnot Pro Gradu -tutkielmasta

Oikeudenmukaisuus on (tai kuuluisi olla) ilmastopolitiikan keskiössä, koska...

Ilmastonmuutos sekä ilmastopolitiikka ovat oikeudenmukaisuuskysymyksiä, sillä niiden vaikutukset jakaantuvat ja kohdentuvat enemmän tai vähemmän oikeudenmukaisesti (Järvelä ym. 2018, 9).

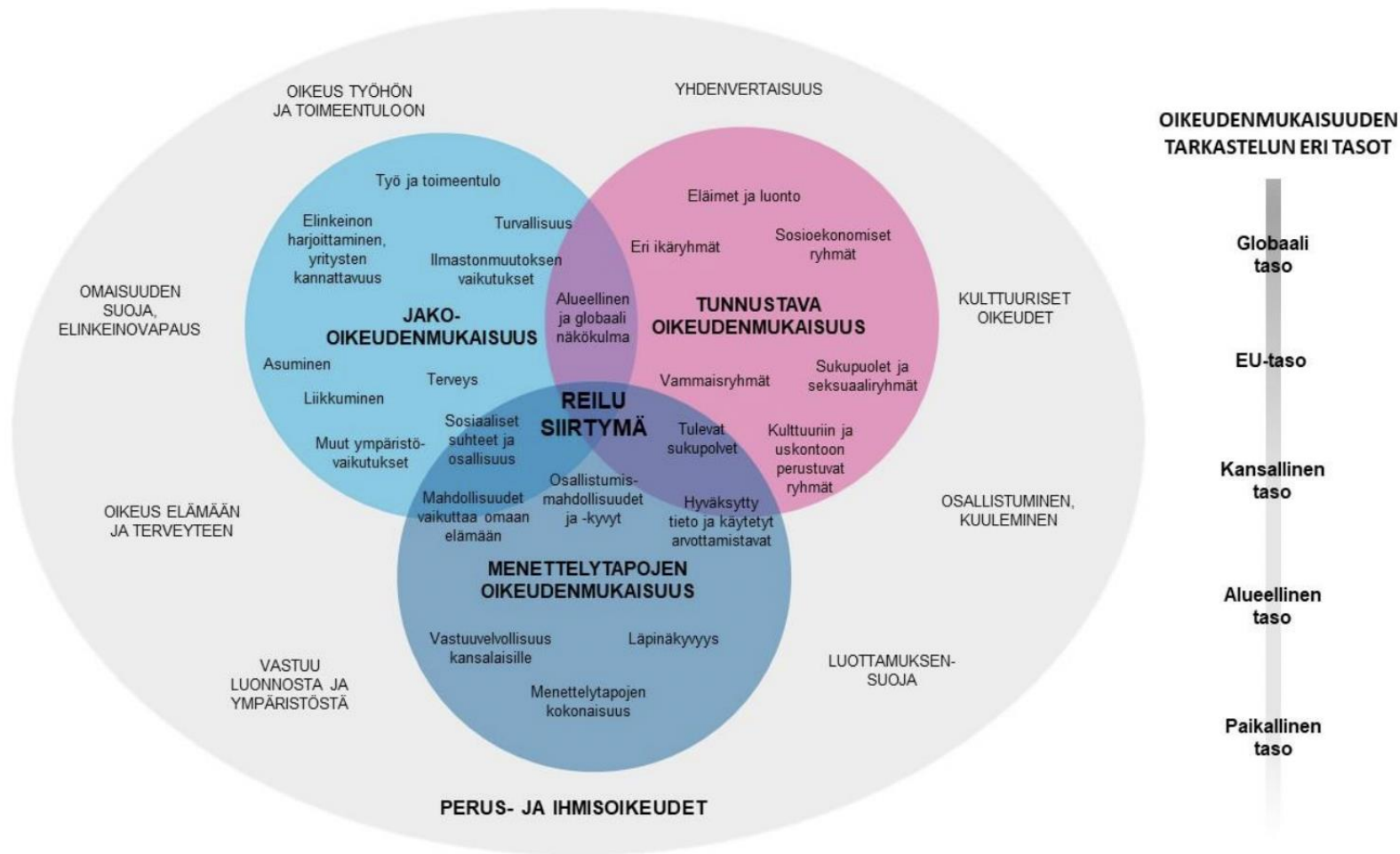
Kivimaa ja kumppanit (2021, 9) esittävät, että ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa epäonnistuminen lisää epäoikeudenmukaisuutta.

Oikeudenmukaisuuden kokemus linkittyy vahvasti siihen, miten ihmiset hyväksyvät ilmastotoimia. (Kivimaa ym. 2021, 1). Ilman sosiaalista hyväksyttävyyttä ihmiset eivät pysty toteuttamaan kestäviä muutoksia arkielämässään (ks. Järvelä ym. 2020).

Oikeudenmukainen siirtymä – ”ketään ei jätetä jälkeen”

Kestävyys siirtymä + oikeudenmukaisuus =
oikeudenmukainen siirtymä

Kestävyys siirtymän toteuttaminen tavalla, jossa murroksen negatiivisia sivuvaikutuksia ehkäistään, lievennetään ja tarvittaessa kompensoidaan siten, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet päästä osaksi siirtymän hyödyistä eikä siirtymästä aiheudu millekään taholle kohtuutonta haittaa. (Kunnas ja muut (2022, 7))

Kuva 1. Ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuden tarkastelussa huomioitavia teemoja kolmijaon (jako-oikeudenmukaisuus, tunnustava oikeudenmukaisuus ja menettelytapojen oikeudenmukaisuus) mukaan ryhmiteltyinä. Perus- ja ihmisoikeudet muodostavat oikeudenmukaisuuden perustan. Oikeudenmukaisuutta voidaan arvioida eri mittakaavatasoilla paikallisesta aina globaaliin asti.

Kuinka oikeudenmukaisuus voidaan huomioida ilmastopolitiikassa? Suomen ilmastopaneeli

HAVAINNOT PRO GRADU -TUTKIELMASTA

**ILMASTODISKURSSIT HARVAAN ASUTULLA MAASEUDULLA
– TAPAUSTUTKIMUS PIRKANMAALTA**

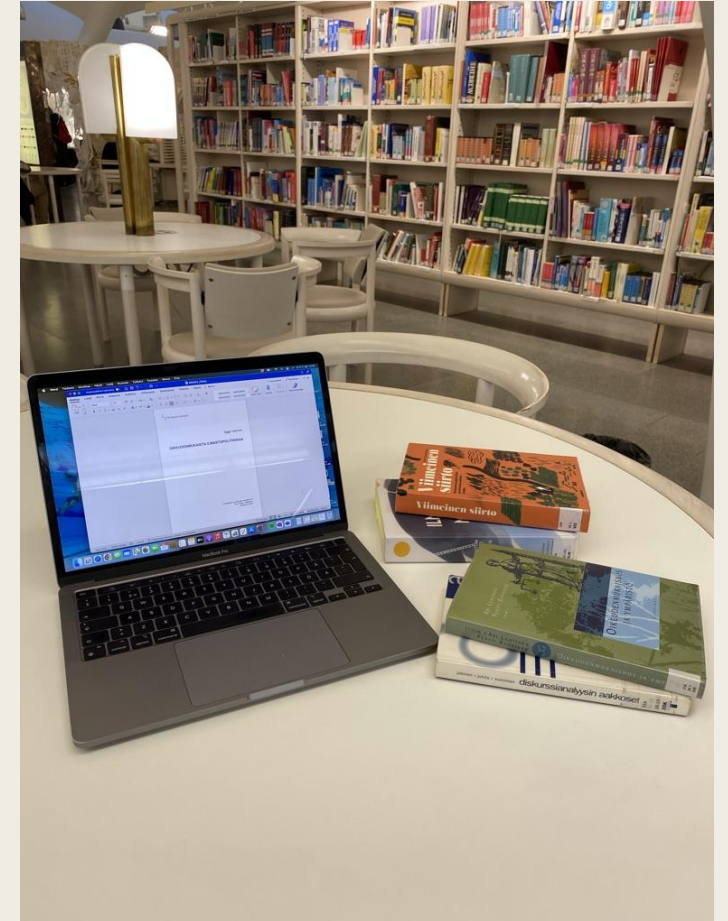

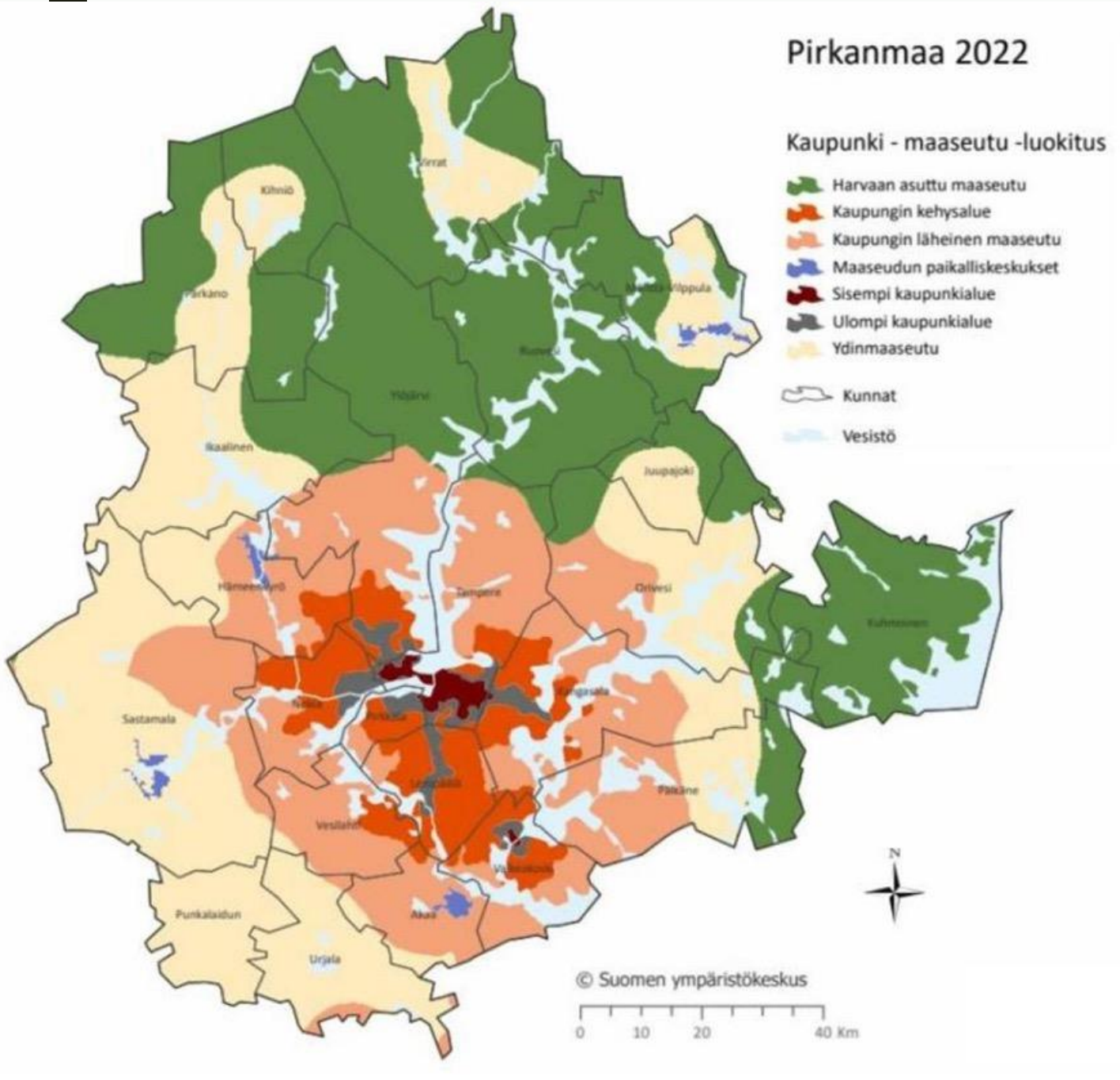
Tutkimustehtävä ja - kysymykset

Tutkimuksen tavoite: lisätä ymmärrystä
ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuden
kokemuksista

Tutkielman tutkimuskysymykset:

1. Minkälaisia ilmastodiskursseja harvaan
asutulta maaseudulta voidaan tunnistaa?
2. Miten oikeudenmukaisuus ilmenee
diskursseissa?

HAASTATTELUT

Haastatteluissa kolme teemaa:

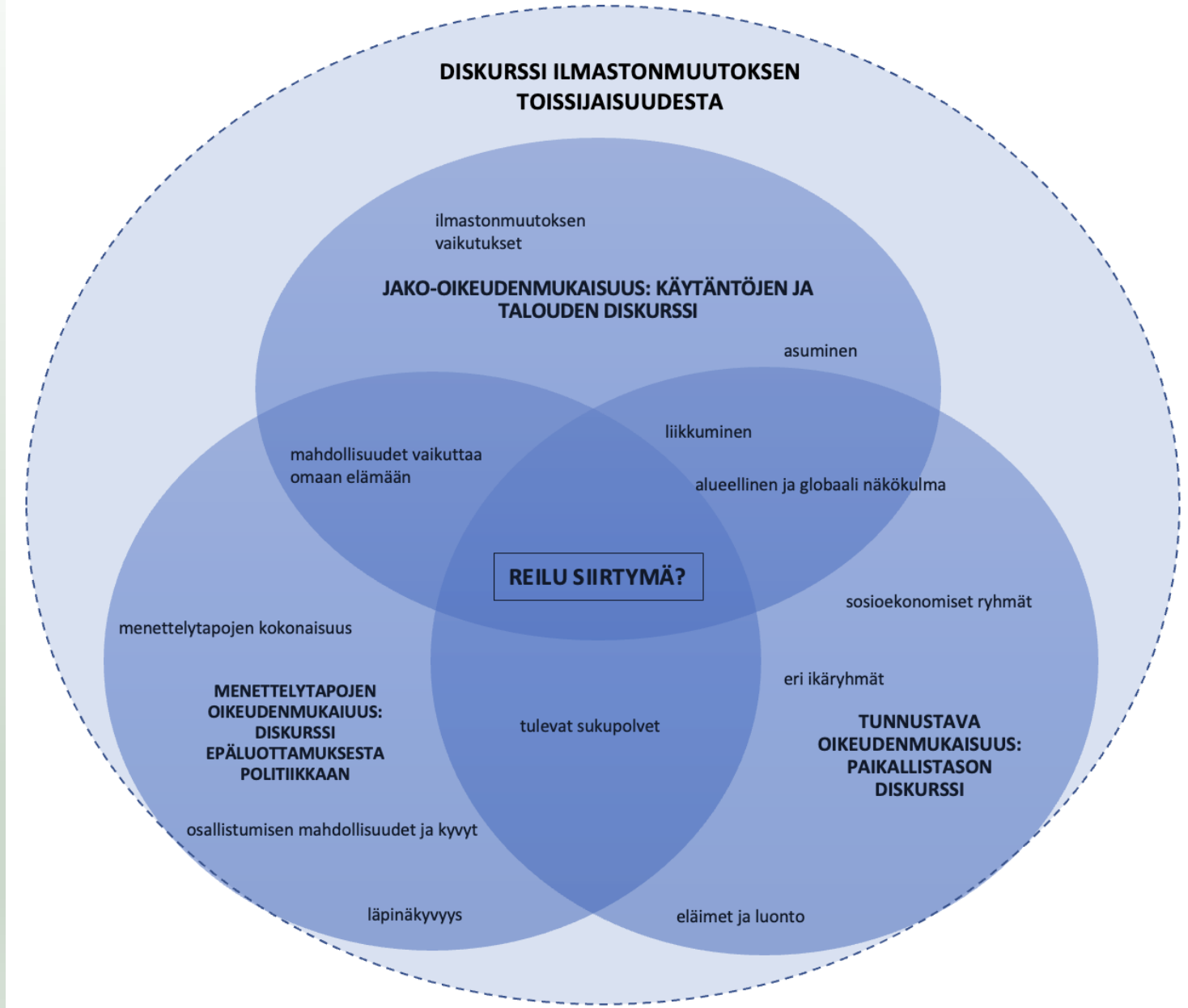
1. Ilmastonmuutos arjessa ja maaseudulla
2. Osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet
3. Oikeudenmukaisuus

TUTKIMUKSESSA ESIIN NOUSSEET DISKURSSIT

1. Taloudellinen diskurssi
2. Käytäntöjen diskurssi
3. Diskurssi epäluottamuksesta politiikkaan
4. Paikallistason diskurssi
5. Diskurssi ilmastonmuutoksen toissijaisuudesta

DISKURSSIEN SUHDE OIKEUDENMUKAISUUTEEN

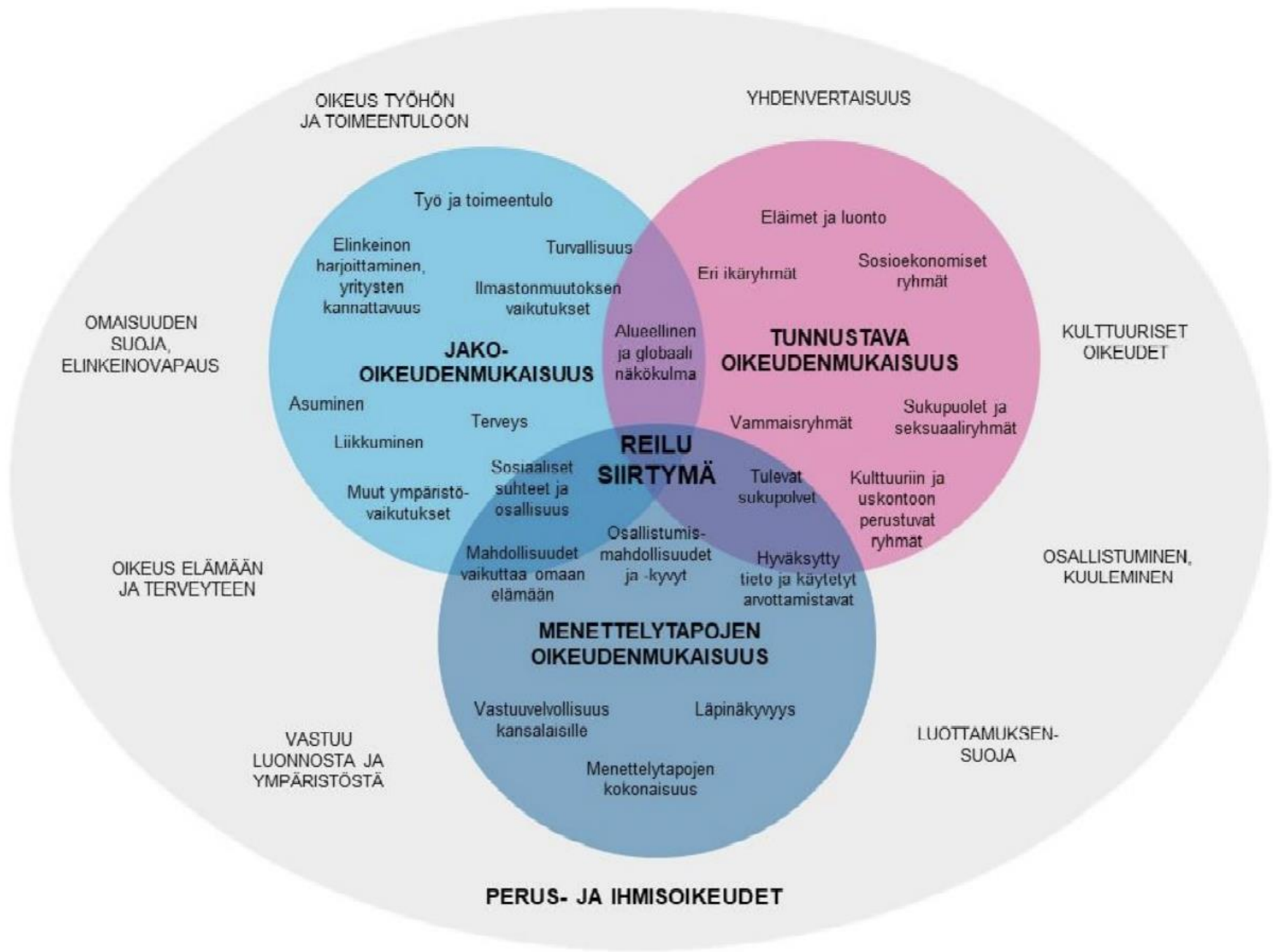

Käytäntöjen ja taloudellinen diskurssi:
→ *jako-oikeudenmukaisuus*

Diskurssi epäluottamuksesta politiikkaan:
→ *menettelytapojen oikeudenmukaisuus*

Paikallistason diskurssi:
→ *tunnustava oikeudenmukaisuus*

Diskurssi ilmastonmuutoksen toissijaisuudesta:
→ *perusoikeudet*

Taloudellinen diskurssi

”On jopa sähköauto tulossa tännekin. Mutta mä oon sanonut, niin niitä ei pysty ostaan kun vaan hyvin toimeentulevat eläkeläiset. Kun seuraa sitä täälläkin niin kyl ne sähköautot on eläkeläisillä, eikä sillä perheellisellä alottelevalla.” (Haastattelu 5, haastateltava A)

”Niin mun mielestä suuryritykset jotka ovat vastuussa siitä tuhoamisesta, eikä siten vain verovaroin kustanneta heidän tekemät tuhot. He ovat tehneet tuhot niin heidän pitää investoida siihen ennallistamiseen.” (Haastattelu 4, haastateltava A)

Edustavat tutkimuksessa JAKO-OIKEUDENMUKAISUUTTA

- Miten hyödyt ja haitat jakautuvat?
- Miten epäoikeudenmukaisuuksia voidaan vähentää?
- Millaisia hyvittämisskeinoja?

Käytäntöjen diskurssi

”Jos Padankosken kylältä haluaa toimia taloudellisesti ja kierrät ympäri ja yhteen kylään tiputat metallit, yhteen pahvit, yhteen paperit ja yhteen muovin, vai onko ees muovia ollenkaan ei taida olla, ja loput sä viet sekajätteeseen.” (Haastattelu 2, haastateltava B)

- Ilmastonmuutoksen vaikutukset maaseudulla vs. kaupungeissa
- Liikkuminen ja liikenne

Paikallistason diskurssi

”Se riippuu onks se kuinka aktiivinen se toimijajoukko. Kuinka se saa rummutettua sitä kyläläisille. Taas siis meidän kylässä, kylätalolla oli taas eilen yks tilaisuus sinne kokoontuu kansa kun me löydetään oikee aihe. Ne on yllättävän kiinnostuneita, kun me aatellaan tää ikä, niin kyllä sinne aina tulee osallistujia” (Haastattelu 5, haastateltava A)

”No kyllä mä nään että ainakin meidän kyläyhdistys on enemmänkin tällöinen viihdytysorganisaatio. Ei se pysty pureutumaan niiden ihmisten ongelmiin. Ihmiset elää hyvin omavaraisesti, että hoitavat omat asiansa ja näin. Että kyläyhdistys on sitten semmonen mihin kokoonnutaan huvittelemaan ja näyttelemään ja pitämään kahvioo.” (Haastattelu 2, haastateltava B)

TUNNUSTAVA OIKEUDENMUKAISUUS

- Kenen mielipiteet ja tarpeet huomioidaan?
- Onko haavoittuvat ryhmät tunnistettu ja huomioitu?
- Mahdollistetaanko osallistuminen?
- Maaseudun asukkaat vs. kaupunkilaiset
- Maatalouden ammattilaiset vs. maaseudun asukkaat

Diskurssi epäluottamuksesta politiikkaan

”Tai täällä näkyy ihan selvästi että ei toi Kangasalan kaupunki meistä ihan hirveesti sillä lailla välitä. Se jopa näkyy siinä kun soitat terveyskeskukseen, joka on kyllä jopa joku kaupungin sairaalan nimellä, niin sanot että oot Vehkajärveltä niin ne kysyy että missä se on, vaikka ollaan samaa kaupunkia.” (Haastattelu 2, haastateltava A)

”Ei ne ilmastovaalit oo, siinä on koko yhteiskunta.” (Haastattelu 1, haastateltava C)

MENETTELYTAPOJEN OIKEUDENMUKAISUUS

- Onko päätöksentekoprosessi oikeudenmukainen?
- Onko osallistuminen ja kuuleminen turvattu?

→Avoimuus

politiikkaprosesseissa

→Kysytäänkö oikeilta ihmisiltä oikeita asioita?

Diskurssi ilmastonmuutoksen toissijaisuudesta

”Et siinä suhteen kun sukupolvet vaihtuu niin en mä oo ollenkaan huolissaan siitä että tää maaseudun ilmasto-olotila huononee. Mä oon vaan siitä huolissaan kuinka nää nurkat pysyy, että tää pysyy asutun näkösenä ettei tää oo vaan katoavaa erämaata. Se että on muutama siellä täällä, niin se ei enää elävöitä kylää. Kylä kuolee, se sielu lähtee siitä.” (Haastattelu 5, haastateltava A)

PERUSOIKEUDET

Vastuu luonnosta ja ympäristöstä

Oikeus elämään ja terveyteen

Yhdenvertaisuus

Osallistuminen ja kuuleminen

Yhdenvertaisuus

Oikeus työhön ja toimeentuloon

→ Miten perusoikeudet turvataan politiikkatoimissa?

→ Mitä priorisoidaan?

Yhteenvetona

Kokemus oikeudenmukaisuuden toteutumisesta heikkoa

- Suomi vs. muut, Suomi vs. EU, kaupungit vs. maaseudut
- Miksi meidän pitäisi kun ei muutkaan?

Ilmastoteot ovat arvovalinta, jotka ilmastonmuutoksen toissijaisuus syrjäyttää

Oikeudenmukaisen siirtymän toteutuminen vaarassa?

KIITOS!

Saga Valtonen
sagavalt@gmail.com